

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Szabadelvű harc-modor.

Kihívó azoknak a támadásoknak hevessege, kiméletlensége és igazságtalansága, melyeket a kormányparti sugalmazott lapok tervszerűleg intéztek mindenki ellen, aki ott hagyja a pártjukat és a ki az ő felfogásuk szerint: árulónak lesz.

Legutóbb Horváth Gyulát szemelték ki ezek a lapok támadási célpontra és az ellene folytatott harcban természetesen annál serényebbek és kiméletlenebbek, mert tudják, hogy a legújabb renegát szintén nyomtatott betű útján mondhatja el a maga védelmét, sőt a maga támadásait is.

A kormánypart bennmaradt tagjainak zsörtölődéséhez és czivódásaihoz természetesen nem sok köze van a világnak. — Be kell annak következnie, hogy egyesek megünjűk, „csalhatatlan” kormányzat szekerét tolni döcögős utakon, sáron, vizen keresztül, a nélkül, hogy ezért illő jutalomba, vagy legalább is elismertetésben részesüljenek.

És minél közelebb állott valaki a kormányhoz, melyet elhagy, annál több közvetlenséggel számolhat be annak veszélyes törekvéseiről és belső visszavonásáról, melyet intim alkalmaknál megfigyelnie sikerült.

Bizonyos értéke már ebből a szempontból volt azoknak a leleplezéseknek, melyekkel támadása kapcsán a balavásári kerület országgyűlési képviselője szolgált.

De a tulajdonképpeni igazságot még csak most mondja ki, mikor csomóba fogódzva üldözi a félhivatalos sugalmazott sereg és a durva meghurcolások egész özöne zudul rá, kórusban ordítva a kérdést: hogy lehet elhagyni a szabadelvű pártot!

Egyszerű erre a felelet. Az, hogy nincs se szabadelvű párt, se szabadelvű kormány, mert Szapáry Gyula majd csak hogy osztrák kollegája sorsát nem kezd követni, megalkuszik az ördög-gei is.

Alkuszik a saját pártjával és az ellenzékekkel, alkuszik önmagával, a miniszterekkel és az államtitkárokkal, de mindenek fölött sokat alkuszik Bécsben, ami vesztére vált elődöknek és vesztére fog válni idővel, remélhetőleg nem sok idő múlva neki is.

Szegyenletes volt az az alku, melyet a megyei közigazgatásról szóló

törvényjavaslat tárgyalásánál folytatott a miniszterelnök, és maga ez a tárgyalás elég okot szolgáltat a kormánypart minden tagjainak arra, hogy visszavonuljon azon miniszterelnök mellől, ki nem a közigazgatás javításának s nem az önkormányzat megvédelmezésének komoly törekvését tűzi ki célul, hanem egyszerűen és ridegen a hatalom kiterjesztését, melyet ma a kezében tart érdemtelennül.

Szembeszökő dolog, hogy a miniszterelnök vezérszerepe jogosulatlanul válik abban a perczben, amint azon a szerencsétlen nyomon halad tovább, melyen lassankint végkép lejárta a szabadelvű párt hiteltét.

Szapáry gróf multja a kabinetben, melynek feje lett, sorról-sorra az anyagi romlásnak jelenségeivel fűződik össze, és ha most a szabadelvű intézményeknek is a megrontására tör, valósággal nem lehet rá alkalmazni más elnevezést, mint azt, hogy látható feje egy szomorú, deficites kormányzásnak.

Előbb belesodorta az országot mérhetetlen anyagi deficitekbe, most pedig az erkölcsi deficitet növeszti meg végzetes kártással és megdöbbentő következetességgel.

Joggal kéri tőle számon akár a renegátok is, hogy szabadelvű kormányzat-e az, melynek minden újabb mozdulata egy-egy fejszecsapást mér szabadelvű intézményeinkre és amely unos-untalan ajkán hordja a liberális jelszavakat, de tényeivel sorba meghazudtolja azokat!

Nemcsak az ellenzék mondja már ma, maguk a szabadelvű pártnak önértékre ébredő elemei bizonyítják leghangosabban, hogy a kormány és a többség letért a liberalizmus útjáról és kifeszített vitorlával evez a reakció felé.

Lehet, hogy ebben a szomorú utazásban újabb szövetségesei akadnak a Szapáry kormánynak, azoknak táborából, akik oly rég sóvárogtnak az uralom után, melyet saját jelszavaikkal soha el nem érhetnek vala.

De viszont azt a reményt csillogtatja nem egy jelensége az utóbbi idők történetének, hogy a megcsufolt szabadelvű zászló alól nagy tömegekben menekülnek el a félrevezetett szabadelvű pártiak, azok, akik a folyvást hazugotatt, „de csak hangoztatott szabadelvű kormányzás” vigasztalan ered-

ményeit látják immár kidomborodni és mikor a tiszta programot akarják megmenteni, elsősorban annak megrombítóit kell elveszteniük.

A pápa a munkáskérdésről. XIII. Leo sokat emlegetett új encziklikája, mely a munkáskérdést s a társadalmi reformot behatóan tárgyalja, mint már jeleztük, e hó 15-ről van keltező s latin szövegében ötvenkét oldalra terjed. Az encziklika első tizenöt lapja tárgyalja a szociális kérdést, melyben a pápa szigorúan a tulajdon s az örökös joga mellett foglal állást. A további lapokon az állam feladatait tárgyalja a pápa, megjelöli nevezetesen azokat az általános kötelezettségeket, melyekkel az állam a munkásoknak tartozik. Sürgeti, hogy az államnak kiváló gondja legyen a munkások erkölcsi csússágára s e végből meg ne engedje, hogy férfiak és nők együtt (?) dolgozzanak. Óvni kívánja a munkásokat a túlterheléstől, az éjszakai munka korlátozását követeli. Váolja aztán az encziklika a sztrájkokból eredő károkat. Ajánlja a vasárnap megünneplését. A munkabérről vonatkozólag az a pápa nézete, hogy ha a munkások s gazdájuk megegyezni nem tudnak, vegyes bizottság döntsön e kérdésben.

Politikai hírek.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt vasárnap esti értekezletén Tör. Kálmán ismertetése mellett a közlekedésügyi bizottság 740. sz. jelentését a kereskedelemügyi miniszternek a késmárk-szepeshelyi helyi érdekű vasut engedélyezésére vonatkozó előterjesztése tárgyában, továbbá Hefi Ignác ismertetése mellett a pénzügyi bizottság jelentését „a közös hadügyminiszter által a magyar népfölkelés részére eléve átengedett Wernld-fegyverek és az azokhoz tartozó töltények visszaszállításáról” eredő költségek engedélyezéséről, a zárszámadó-vizsgáló bizottság jelentését a m. kir. állami számszéknek „Magyar és Horvát-Szlavonországok között 1888. évre eszközölt leszámolás megvizsgálásáról” szóló 721. sz. jelentése tárgyában és a zárszámadási bizottságnak a törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben az 1890-iki számadási év IV. negyedében előfordult s az előbbi évnegyedekről változatlanul áthozott tulkiadások előirányzat nélküli kiadások és hitel-átruházásokról szóló jelentését, a horvát-szlavon földterhermentesítési pótlék ügyének végleges szabályozására kiküldött magyar országos bizottság jelentését, és végül Tóth Ernő ismertetése mellett a véd-

erőről 1889. évi VI. t.-cz. 17. és 52. §-ának módosításáról és az 1891. évi V. t.-cz. 4 §-ának módosításáról szóló törvényjavaslatokat tárgyalta és fogadta el.

Képviselő jelölés. A jolsvai választókerület szabadelvű választói Hámos László főispánra történt kinevezésével megüresedett képviselői állásra egyhangulag Mihálik Dezsőt, Fülöp Szász Koburg Gothai hercegegyészét jelölték ki.

A kegyes czár. Az orosz trónörökösnek Szibériába érkezése alkalmából vasárnap közölték a szenátushoz intézett császári ukáz büntetések megváltoztatásáról és megkegyelmezéséről intézkedik. A kényszermunkára elítéltek büntetésének kétharmadát elengedik; a száműzötteknek tartózkodási helyüket illetőleg nyújtanak könnyebbségeket. kétharmad részben elengedik nekik a vidéken való kényszer-tartózkodást. Tíz év elteltével szabadon választhatják meg tartózkodási helyeiket a fővárosok kivételével és visszahelyeztetnek az őket megillető különös jogaikba. E kegyelemben csak az érdemesek részesülnek, a kiket a kormányzó fog kijelölni.

Manipuláció — puskákkal.

A képviselőház tegnap egy rövidke kis törvényjavaslatot fogadott el, melynek előzményei sok tekintetben tanulságosak és figyelmet érdemlők.

Ugyanis, mikor a közös hadsereg egy részét Manlicher fegyverekkel szerelték fel, 129 ezer régi Wernld fegyvert, megfelelő tölténnyel, Magyarországra szállítottak, hogy a népfölkelés szükségleteit kielégítsék.

A szállítási költségek fejében pedig 42 ezer forintot róttak a magyar kincstár terhére. Most azonban, midőn a honvédség felfegyverzése folytan a népfölkelés újabb Wernld fegyverekhez jutott, a 129 ezer fegyvert a hadügyminisztérium újra a magyar kincstár terhére visszaszállítani kéri. E célra pedig 42 ezer forintot irányoztak elő egy újabb törvényben, mely most kerül a házban szavazás alá.

Mindenesetre érdekes lenne megtudni az okát, mi indítja a közös hadügyminisztériumot arra, hogy a használhatanná vagy helyesebben fölöslegessé vált Wernld fegyvereket, a mi költségünkön szállítsassa vissza Ausztriába? Mert fegyverek raktározása és feltöltése többbe kerülne, mint visszaszállításuk kerül. Végre is Ausztriában csak ép oly költségekkel jár a fegyverek raktározása és gondozása, mint a mennyibe nálunk kerülne.

De tudjuk továbbá azt is, hogy a katonai kincstár ép úgy tud fogadni a Wernld fegyvereket, mint a hogy a mult évben eladta Venczi-féle használhatlan fegyvereket.

előjöttek és fájdalmasan sirtak, zokogtak falujok romjain, mint Jeremias Jeruzsálm, Máriaus Káthago felett.

Párnap mulva egy esti alkonyatkor, néhány oláh belopózott Járába abból a szándékból, hogy az ottani uradalmakat kirabolja egészen. Ezért azonban az a néhány magyar őt érdemeikhez méltó képpen megjutalmazta. A vizen túl, még épségben álló, néptelen vaszkokat felgyújtotta.

Ezután pedig legelső teendőjéhez híven, összegyűjtötte a leglyukoltabb holttesteit. A rokonok tetemeit a rokonok temették el, azokat pedig, kiknek szülői, gyermekei, testvérei, rokonai, vagy meghaltak, vagy elmelelték, tehát nem valának, az unitár. templom kerítésében levő, Pápai-féle romladozott sirboltba helyezték örök nyugalomra. Ott nyugosznak tehát, körülbelül 53-azon templom közelében és árnyékában, melyet szerettek, gyakoroltak, szolgájának buzdító szavaira megvédelmezni akartak.

Emlékek nincs elfeledve, nem is lehet! Mert addig is míg történelmünk lapjain egy kis tért kérne számokra szellemök, a fiúkegyelet emléket állított. Már néhai Dávid István, (meghalt 1890 júliusban) kinek édes atyja is ott pihen a többi leglyukoltakkal együtt egy szép emlékkövet állítottatott sirjok fölé a felirással:

„1849 január 14-én kegyetlenül leglyukolt 53 magyar vértanu szomorú emléke. Emeltette: Dávid István, a leglyukolt Dávid Jakabnak fia. 1886.”

A kegyeletes emlék-ünnepélyen, mikor a sirbó is lelepleztették, Siménfalvi György

Most csak az a kérdés, hogy esetleg nem-e keleti államokban talál vevőket, ha hova sokkal olcsóbban és kényelmesebben szállíthatná Budapestre a fegyvereket, mint a hogy Bécsből vagy esetleg Prágából szállíthatja azokat.

De bárhol találjon is vevőre, egyáltalán nincs indokolva, hogy 42 ezer forintot céltalanul dobjon ki a magyar kincstár csupán azért, mert a katonai körök hagyományos bizalmatlansága nem jó szemmel nézi, ha Magyarországon a szükségleten fölül állanak készletben a hadi szerelvények.

Az összeg csekélyisége pedig semmit sem von le annak az eljárásnak a diffikultásából, hogy míg az állambiztartás szükségleteit a nélkülözhetetlenre redukáljuk, addig a katonai kincstár bő kézzel szórja a mi zsebből a pénzt meg a felesleges dolgokra is.

A „T. Ház”-ból.

A képviselőház tegnapi ülésének elején Baross Gábor kereskedelmi miniszter be-terjesztette a Llyed-gőzhajózási-társulattal fennállott szerződés megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot.

Ezen kívül be-terjesztett még két kisebb javaslatot.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter szintén két törvényjavaslatot terjesztett be a Horvát-Szlavon földterhermentesítési pótlék tárgyában.

A napirenden kisebb javaslatok voltak. Ezek közül vita csak a budapesti közvasut kiépítéséről s a Wernld-fegyverek visszaszállítási költségeiről szóló törvényjavaslatnál volt.

Az előbbinél Tör. Kálmán, báró Kaas Ivor és Baross Gábor miniszter, az utóbbinál Csata Zsigmond, báró Kaas Jvor, Bolgár Ferencz, Horánszky Nándor és báró Fejérváry Géza miniszter szö-löttek. Fölönben mindkét javaslatot változatlanul fogadták el.

A keddi ülésen fog gróf Bethlen András földmívelési miniszter válaszolni Csata Zsigmond interpellációjára.

Kuun Géza gróf elnöki beszéde.

— Tartotta az Erd. Irodalmi társaság 1891 május 24-én tartott III. ik ünnepélyes közgyűlésén. —

A becenevek zárdájában az ó-kor remekei s kertjeikben a nemes rózsafajok rejtőzve nyíltak s szaporították a leíró s kertészkedő kezek fáradhatatlan munkája által. A Stauffeneck költségteljes székelyhelyén a szicíliai költészet virágzásnak indult ugyan a lovak kastélyaiában a lyra hangja zengedett a normann népfaj távoli útjai alatt képeleltet ujjabbnál ujjabb képekkel gazdagította s eként a világi költészet nemcsak a konyhók-

unitár. lelkes tartott szíveket megható beszédet. 1886 nov. 2-án történt egész Jára s több vidéki „48-as agg honvéd” jelenlétében.

Bálint Simon a harcai zajok lecsendesülése után újra elfoglalta parochiáját. Verespatakon paposkodott hívei örömeire közmegelegetésére s a kevés számú unit. és ref. magyarok nagy fájdalmára s még nagyobb félelmére is.

Bálint még az ötvenes években is félt és rettegett ember volt. Később esepes lett, vitéségeért ordót kapott. Kitiől — azt nem tudom. Ezelőtt 10-12 évvel halt meg csak, oláh hívei nagy fájdalmára.

Mennyire eltérők egymástól az emberek lelktülei, mennyire képezhet az egyike a másikéval ellentétet annak igen világos bizonyítékát találjuk e kis elbeszélésben. — Pálfi és Bálint egy községben paposkodtak 30 éven keresztül. Ha nem egy olárnál szolgáltak is, de bizonyára mindkettő Isten országát munkálta. De az is megtörténhetett s meg is történt, hogy egy temetésnél mindketten szerepeltek, ez misézt, amaz gyászbeszédet mondott. Egymás házához jártak, a társaságban jó barátok voltak.

S im mégis — tán éppen e jussom — a legkegyetlenebb módon őt végeztette ki!! Hát az nem természetellenes-e, hogy az Isten szolgájából miképpen lesz lázító, békeségrontó kegyetlen tribun? — Gyilkoltat és gyilkol. A szentség helyett véres lándzsát villogtat kezében. S miután jól lakott a vérrel, újra foglalatzkodni kezd az Isten dolgaiban.”

D. D.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZAJA”.

1891. Május 26.

Egy lap 1849. történetéből

Alsó-Járában, mely külföldben egy kis oázis a körülte levő igen nagy számú oláhság közepette, igen érdekes s mindenesetre figyelemreméltó elbeszélést hallottam egy még ma is élő, de szabadságharcunkat átharcolt öreg polgártól. E kis elbeszélés még nagyobb fényt derít 1849-ben az oláhoktól szenvedett bántalmainkra, hajmeresztő kínzásaikra. S bir bizonyára annyi törtéti hűséggel és igazsággal, hogy „magyar szabadságharcunk” történelmét egészében, fény és árnyoldalával együtt, megírni akaró historikusnak az ilyen adatokra semmi esetre nem szakad a feledés fátyolát borítani. Annál kevésbbé, hogy az ily kicsinyes történet látzó, de még is annyira fontos és nevezetes adatok apáinkkal együtt a sirba szálljanak.

1849. január első napjaiban 11 honvéd védelmezte Járát a kegyetlen s minden perczben elpusztítani akaró oláhságtól. De ezek is már január 12-én behívták Tordára. Ezt megtudva Bálint Simon verespataki gör. kath. pap, az oláh sereg hírhedt vezére, egy járai „spionjától” s a közeli Okláról és az erdősegből, hol serege tartózkodott, elindult Jára magyar lakossága meggyilkolására, elpusztítására. Egy oláh, magyar gazdája iránti halálból hírtl vitte a járai magyaroknak, a közeledő veszedelmet.

Egyik része a járaiaknak kimenekült a sűrű erdők rejtékeibe, a másik rész is ezt akarta tenni, de Pálfi József unitárius lelkes biztatására még is otthon maradt.

„Ne menjenek! — szolt a jó pap. Ne hagyják itt templomainkat, melyeket annyi véres verejtékekkel építettek fel őseink. Én ismerem Bálint Simont, nekem jó barátom volt ezelőtt 3 évvel. 30 évig voltunk egy községben papok. Én unitárius, ő gör. katolikus. „Nem szabad, hogy az én jussomon magokat is bántsa!”

A jámbor hívek papjok lelkes szavának hittek s otthon maradtak. Örizni az otthon. Bálint és serege megérkezett. Jövetelét, egy, a falu szélén levő magyarház lángborulása jelentette.

Pálfi és az otthon maradtak a templom közelében, az utcán várták a béke jelvényeivel s kérve Bálintot, hogy kiméljék meg a falut és szegény népet, mely a fazakaságból tartja fenn magát.

Pálfi barátjának szolított Bálint vezért. Ez azonban göggel így felelt vissza neki:

„Nem ismerlek! Most nincs barátság! Veszned és vesznetek kell!”

Pálfi, fiát, az ev. ref. papot s még mintegy tizenhárom azonnal elfogatott és az unitárius templomba záratta be, mint valami siralomházba. Künn pedig az utcán, a mezőn, a házakban mindenkit bárhol találtak meg kor és nem különbség nélkül a legkegyetlenebb módon meggyilkolták. A kegyetlen mészárlásnak csak a sötét éjszaka vetett véget.

Reggel a templomba zártakat végez-

tette ki. Pálfi saját lándzsájával maga döfte keresztül. Pálfi az utolsó harcot vívta a halállal, miután az ő édes fiát is arra kényszerítette, hogy atyja testébe mártsa a lándzsát, átszurta a szép reményű ifjat is. E sorsra jutottak a többiek is. Csak egy Udvarnoki nevű székely menekült meg a borzalmas mészárlás elől. A templom padlásán bujkált. De miután az „Isten dicsőségére” épült templom és torony felélete is lángra lobbant az oláhok vad, állati dühétől, rést nyitott a deszka menyezeten, hol lejtött a szószerkebe, így a templomba, honnan egy ablakon kiugorva, elmenekült és szabadságharcunkat végig harcolta.

Legyilkolt holttestek borították az utcákat, főleg az unitár. templom előtti és melletteket. Az anyák szétzilált hajjal, kivágot emlékekkel, a kisdedek kitépet karokkal, lábakkal s tisztos öregek eltorzított arccal feküdtek itt és ott.

Mintha csak a legkegyetlenebb tatár csorda járt volna itt! Nem az, de hasonló ahhoz.

E közben a legyilkolás híre Tordára is eljutott, honnan a XI. zászlójá néhány legénye Járába indult. Az oláh sereg ezt megtudta s mintha ott sem lett volna elhúzódt, ki a havasokra vezérével Bálinttal együtt.

Mikor a néhány honvéd Járába érkezett, egy sem volt sehol, még a járai oláhok is elhurcolkodtak.

A honvédek, kik között volt az én jó öregem is, bejárták a romokban fekvő falut, kiáltoztak, előhívták elbujt magyar testvéreiket. A kik megértették a hívó szót, azot,

ban, de a kastélyokban is a figyelmes hallgatók mély csendje közt hűvös bájos nyelvi megszólalhatott, sőt Nagy Károly a germán költészet s nemzeti hagyományok iránt élelken érdeklődött, de azért, a mint ezt saját irodalmunk példája is mutatja, a valóságos költészet a középkorban túlsúlytalanságot szenvedett világi versenytársára s a vezérei szerepet hosszú ideig magánál tartotta.

A dolog illető állapotjában a költészet egészen egy új fényt áradt, Dante lantja megrendült s csodás hangok öntözött elhűvözt. Egy egész korszak a fejlődésé delét elérte középkor nyilatkozik meg Dante nagy művében törekedéseivel, eszményeivel s a szívetek hevitő érzelmek teljességében, egész ismeretkőre hite s reménye e műben kifejezést nyert.

A Dante saját korszakának oly magaslatára ért, honnan már a jövő kor századainak látképe szemlélhetette s innen van, hogy műve, melyben a középkor a maga teljességében nyilvánul a melyet Aquinói Tamás teológiája s philosophia áthatott egyszerűsége az új kor praeludiuma, jövődőlése a következőknek, varázstűk, melyben a jövő is meglatzik. E mű óriási diadalakut alkot, melyen át az emberi szellem a korai renaissance birtokába jut.

Dante nagy költeménye 'már a szerző életében lett híressé s híre időnk múlva telerjed Italia határain. Vergil, Dante vezetője egyszerűsége átvettett korai latin renaissance korszakába.

A nagy latin klasszikus Vergil, Dante előképe s vezetője a 'Divina Commedia'-ban meg a középkori varázsló Vergil több tulajdonmányaival bir s már ebben is két korszak lelkeinek szoros szövetségét látjuk. Dante legtöbb költői hasonlatát az emberi cselekmények köréből veszi, s ezeknél finom psychologiai s történeti érzék vezet, s ebben már elhagyta a középkor merev szempontját s a régi római irodalom s politikai pártusák behatása alatt a klasszikus szellem ujjászületését látjuk benne. Dante után a latin klasszikusok mind inkább olvastattak s műveik a zárdák rejtkeiből előhozatra, elejű csak kisebb körben, majd mind inkább szélesbül körökben hódítottak olvasókat.

A XV. század első felében, még Konstantinápolyban 1453-ban történt bevétele előtt, de leginkább ép e világrendítő esemény következtében a rettegett török felhód hódító közeledte elől számos görög család Itáliába menekedett s a florenzi zsinaton is már többben voltak a tudós görögök közül, kikkel az olasz theológusok az egyházi kérdések felett folytatott viták s az egyezkedési előzmények által el nem foglalt szabad órákban bizonyára a régi hellén irodalomról is tettek szót.

Már a korai latin renaissance következőiben is néhányan az olaszok közül a hellén irodalom és régiségek iránt kiváló érdeklődéssel viseltettek, így, hogy ezek legkitűnőbbjét nevezzem meg: Petrarka.

A reformáció a nép nyelvén szólalt meg s e nagyfontosságú tény következtében nemcsak a közművelődés, de a népköltészet is élénk lendületet vett. Az új kor szelleme a népeket mind közelebb hozta egymáshoz s valamely nép irodalmára már nem csak a klasszikus hellén s latin irodalom, de más nemzetek irodalmi s jelentékeny hatással voltak. Ilyenmű hatást a középkorban csakis egyes népek költészetében veszünk észre, így hatott p. o. a preventice irodalom az olaszra, az arab a sicíliai olasz és spanyol költészetre.

Az új korban az olasz elbeszélések hatása kiterjedt Nyugodt-Európa összes irodalmaira, a spanyol irodalom szinte nagy hatással volt a szomszéd és távolabb országok irodalmaira. Corneille p. o. s o. a merített spanyol forrásokból. A XVII. századon elkezdte a francia irodalom gyakorolt mind

nagyobb befolyást a többi irodalmakra, majd a német és angol költői művek befolyása is érezhetőbb lett s napjainkban az orosz és norvég irodalom is érezhető nyomokat hagy a velők érintkező irodalmokon.

A keleti költészet befolyását mára Götethe s kortársai érezték s ez után még jóval fokozódott. Saját nemzeti irodalmunk is a legutóbbi évtizedekben a külföld előtt mind ismertebbé vált s a vele való megismerkedés iránta nemcsak rokonszenvet, de őszinte elismerést is keltett.

Említtettem a gyors közlekedés ébresztette azon érdeket, melylyel a földteke minden népe iránt viseltetünk. Ezen érdek következtében a történeti, utazási, ethnographiai kulturregények száma évről évre szaporodik. Ebers György aegyptomi tanulmányai legbecesebb eredményeit regényalakba öltöztetve bocsátja közre s újabb regényeinek egyike Palestinában történik. Ezen tudományos színezetű regényeknek mind stróbb megjelenése egy időszaki meggyőzésre készlet e mai megnyitó-beszédem alkalmából.

Felő, hogy az ilyenmű költői művekben a tudományos háttér előtérre alakultak át, a tudós színezet utóbb elborítja a költői festéklap összes színeit, s az esemény helyét az okiratilag bebizonyítható valóság foglalja el. Már Madame de Staël 'Corinna' című regényében kifogásolták, hogy az olasz tájképek a szereplők alakjait háttérbe szorítják, mennyivel inkább illethetné e vád a legújabb kor néhány ilyenmű regényét.

A költői műveknél a szempont mindig a költői, minden egyéb ennek alárendelődik. Azon sokféle irodalmi befolyás közt, melyektől napjainkban egy nyugateurópai irodalom sem ment, az egyes irodalmak egyéni jellege nem kis veszélyben forog.

A norvég naturalizmus, az orosz pessimismus, a francia tufeszultság, az angol elbeszélésnek gyakran túlzott részletessége, a német érzékenység a vele való gyakori érintkezés következtében igen könnyen lényegében megváltoztathatják a tartós befolyásoknak kitett irodalmok egyikét-másikat, azokat leginkább, melyeknek jellege nem eléggé szilárd, s magában tartó.

Ez áramlattal szemben, mely első sem elzárkózunk nem lehet, sem hatását kibebizíteni nincs módunkban, sőt irodalmunk érdekében áll, hogy írónk a világírodalom főmozgatainak teljes ismeretével birjanak, minden igyekezettel azon kell lennünk, hogy saját egyéni jellegünket erősítsük, szilárdítsuk meg jobban, s ilyenműben ellentálló képességét fokozzuk, hogy az ellentétes vagy legalább különböző áramlatok összecsapása, összeütközése esetében saját nemzeti szellemünk győztesként emelkedjék ki.

Hassunk szóval, tettel, tanácsal buzdítól a fiatal tehetségekre, kikben irodalmunk jövőjének zálogát, biztosítékát látjuk. A csüggedés könnyen vesz erőt az irodalmi pályán kezdő álló nagy hivatott ifjak lelén, ha buzdító szó önértzetet nem önt beléjük. A saját értékeinek tulcsúlása önmánód hiba de hiba a csüggedés is a tehetségeseknél, mert a magában vetett bizalom az erkölcsi erőknél egyik fő forrása, s a tartós munkára ösztön. Buzdításaink azonban mindenkör szigorú bíráló s jóakaró tanács kísérsje, mert a kellő irány nélkül fejlődő tehetség a pálya útjain tévelyegve jár.

Választmányunk nagygyűléstől tagjai, tisztelt vendégeink a múlt év folyamán is érdekesebb érdekesebb felolvasásokkal gyönyörködtették a nagy számú hallgatóságot, mely élénk figyelemmel, tartós érdeklődéssel, s tetszésének nyilvánításával jutalmazta a felolvasásokat. Vajha az érdeklődés évről évre mind nagyobb mértékben nyilvánulna!

meg a barátainak, hogy az ő iránta való lojalitásod tőnkre teszi a te és egy ártatlan férfi boldogságát: mond meg neki, hogy az anyád iránt való tisztelétből nem engedheted meg, hogy a leányát bár mivel gyanúsítsák és ez okból mindent a mi viselkedésében relyteljesnek látszik meg kell magyaráznod azoknak, a kiknek joguk van azt tudni.

Ekkor küldj Bryán után s a becsületről való saját nevelésének fogalmait add fel s barátainak a titkát közlő vele: hídd el nekem, hogy az a titok meg lesz őrizve tehát teljes bizalommal lehetsz iránta.

Bevégeztim, többé nem fogok e tárgyról beszélni!

De Dorka elhatározza, hogy bár mennyit szenvedjen ő maga há marad ahoz a szerencsétlen öreg asszonyhoz.

XXXII.

Nyolcz óra felé Ffoliott Bryán vissza megy Westrayba. — Beckinghamban volt és ki van fűradva. Keresi az anyját a szalonban az anyja a saját reggeli szobájában sőt az ő dolgozó szobájában is de nincsen ottan.

Midőn Stebbing egy csésze forró kávét vitt be neki, azt kérdezte tőle.

— Stebbing, hol van az anyám saját szobájában? — Kérdezte meg tőle, hogy be-mehetek e hozzá?

Stebbing azt válaszolja, hogy urnője a saját szobájába ment, s különösen meghagyta hogy senki se háborgassa. Réá bízta, hogy Sir Bryánnal adja át a jó éjszaka kívánását az ő nevében.

— Oh! mondja Bryán. Jól érezte magát? — Kérde hirtelen.

— Igen, Sir Bryán, egészen jól volt — mondja Stebbing egy kissé habozva, de én azt gondolom, hogy annak a karperecznek az elveszése nagyon felgáztta.

Csernátóni Gyula titkári jelentése

az Erdélyi Irodalmi Társaság III. ünnepélyes közgyűlésén. 1891. május 24. én

Az Erd. Irodalmi Társaság ismét gazdagabb egy évvel és ismét szegényebb egy pár allyal taggal, a kik nemcsak Társaságunk szerény körének, hanem az egész magyar irodalomnak díszei és büszkeségei valának. Még hozzá sem kezdhetünk a nyári szünet után rendes munkálkodásunkhoz, midőn a lesújtó hír fogadott, hogy Szabó Károly, hazánk egyik legnagyobb történettudós és Társaságunk tisztelt elnöki tagja 1890. augusztus hó 31-én meghalt.

A Társaság mély gyászának kifejezésül felállva hallgatta végig a hivatalos elnöki bejelentést felszólítva tisztelői tagjának elhunytáról és a gyászoló családhoz részvétirattal intézet, a melyet Kuun Géza gróf elnök, Felméri Lajos alelnök és a titkár nyújtottak át az elhunyt özvegyének.

Alig egy pár hónappal ezután rendes tagjaink sorát ritkítja meg a halál. P. Szathmáry Károly, a regényíró hunyt el oly korban, a melyet közönségesen még munkabíróknak szoktak nevezni. Élénken érdeklődött az Erd. Irod. Társaság megalakulása iránt és egy történeti elbeszéléssel is közreműködött felolvasó-üléseinken.

Társaságunk alapszabályai gondoskodnak róla, hogy az elhunyt tagok érdemei és munkálkodása tiszteletben is említhetők legyenek. Az itt elmondottak csak az év kronikájához tartoznak — s egy pillanatra föllebbenteni a gyászleplett emlékeiről, mint titkárnak: szomorú kötelességem volt.

A Társaság munkálkodását illetőleg sajnálattal kell jelentenem, hogy kiadványaink ez év folytán egyelőre megszűntek. Az irodalmi viszonyok még mindig nagyon kedvezőtlenek a vidéken s egy szépirodalmi vállalat fűntartása oly anyagi áldozattal jár, a melyeket — egy áldozatkész vállalkozó hiányában — Társaságunk szűkös pénzügyi viszonyai nem bírnak meg. A tervvel azonban nem hagytunk föl, s reméljük, hogy idővel anyagi viszonyaink is annyira fognak javulni, hogy a felolvasásokon kívül, az alapszabályokban kontemplált más czéloknak is megfelelhessünk.

Örömmel hozhatom fel azonban, hogy felolvasó üléseink az elmúlt évben is Kolozsvár művelt közönségének folyton növekvő érdeklődése mellett tartattak meg. A 9 ülésen a Társaság tagjai közül 18-an olvastak föl 30 prózai és verses művet. Jegyzékük a következő: Bartha Miklós: Verőfény, rajz; Benedek Elek: A gyermekszobából, rajz; Csernátóni Gyula: Erdélyi Fénkesz (Tótfalusi Kis Miklósról); Endrődi Sándor: Költemények; Ejszaka Károly: A mi fészünk körül (Kolozsvár leírása); Felméri Lajos: Lelki életünk köréből; Ferenczi Zoltán: A Shakespeare Bacon kérdéséről; Petőfi a márciusi napok; Gyarmathy Zsigmond: Vörös kereszt, rajz; Hóré Béla: Rajz; Hegedűs István: két ízben Költemények; Jakab Ödön: Költemények; Jákey Aladár: Költemények; E. Kovács Gyula: két ízben Költemények; Korbuly József; Elbeszélés; Kuun Géza gróf: Elnöki megnyitása a Társaság III. ünnepélyes közgyűlésén; Sebes Jób három ízben; Költemények; Szász Gerő: Költemények; Emlékbeszéd Szabó Károly tiszteletbeli tag fölött.

Társaságunk buzditó, ösztönző — s ha szabad úgy szólnom: nevelő hatását mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a vendégek száma, a kik Társaságunk útján is keresik a közönséggel való érintkezést, évről-évre szaporodik. Mint ilyenek működtek közre felolvasó-üléseinkben: Bede Jób; Ősi verőfény; Fanghné-Gyujtó Izabella: Az új címerért; Gyulai Farkas: Az egyetlen megoldás ez el-

beszélésekkel: Hegyesy Vilmos: A magyar ciklus alkalmából és Legény gazda, leány asszony c. művekkel; Ivámfy Jenő: Kolostorba c. drámai költeménnyel; Hermann Antal: A fin-ugor népek vízözön-mondái; Szabó Sámuel: Jókai ördögének rokonai c. értekezés-sel; Petri Mór költeményekkel. Ilyenfórmán a vendégekkel együtt összesen huszonheten olvastak föl társaságunkban több, mint negyven prózai és verses művet.

Hogy azonban czéljainkat pályadíjak kitűzése, népköltemények gyűjtése és kiadása és esetleg egy szépirodalmi vállalat megindítása által még inkább elérhessük, a mint már fennebb érintve volt: anyagi gyarapodásunktól is függ. Társaságunk fennállása óta mellőzött minden reklámot. A művelt közönségnek nyilvános felolvasó-üléseinkben elég alkalma van egy a Társaság czéljairól, mint azon buzgalomról is, a melylyel a tagok ezen czélokat munkálják, meggyőződést szerezni.

Epen ezért hisszük, hogy lassanként az Erd. Irodalmi Társaság alapítójának száma is növekedni fog. Minden egyes név, a melyet közgyűléseink alkalmával időről-időre bejelentünk kétszeresen becses előttünk, mert viselője nem valamely társadalmi kényszer, vagy mesterséges reklám hatása alatt lépett közénk, hanem meggyőződésből. Ez alkalommal is hárommal gyarapodott alapítók száma. Lászlav Ferencz magyar gorbói birtokossal Szekula Akos, az adriai biztosító társaság erdélyi részirő főfelügyelőjével és a szives házigazdánkkal, Kereskedelmi Akadémiával. Fogadják e helyen is hálás köszönetünket!

A Társaság beléletében lényegesebb változás nem történt. Elnökké: Kuun Géza gróf; alelnökké: Szász Gerő és Felméri Lajos; titkárra: Csernátóni Gyula és pénztárnokká: Hóré Béla a lefolyt évre is utolag megválasztattak. A tagsági helyek közül a múlt évben egyet sem töltött be a közgyűlés.

Ennyi az Erd. Irodalmi Társaság múlt évi történetének vázlata, a melyet nem zárhatunk be méltóbban, mint ha Kolozsvár művelt közönsége azon részének, a mely állandó érdeklődésével felolvasó-üléseinket megtisztelte és az általunk ösztönözöleg buzditólag hatott: Társaságunk nevében hálás köszönetet mondok.

Tanári beiktatás Tordán.

Torda, 1891. május 24.

Ma avatták fel ünnepélyesen az itteni unitárius gimnazium kitűnő ifjú tanárát: Borbély Györgyöt. A felavatás a gimnazium nagytermében történt. Az ünnepélyen a tanári karon kívül megjelentek a megye, város, törvényszék s a pénzügyi hatóságok tisztviselői is nagyszámban. Az első pad sorokat közösen foglalták el. A terem egészen megtelt közönséggel. Az ünnepélyt a gimnaziumi ifjuság dalkara nyitotta meg a himnusszal.

Azután Szigethy Sándor nyugalmazott polgármester, mint a gimnazium gondnoka üdvözlő szíves szavakkal az ünnepeltet.

Erre Borbély György a podiumra lépett s osztályfőgyelem között olvasott fel egy igen kiváló tanulmányt, 'az új szövetség tropusai párhuzamban Petőfi némely tropusával' czimen. Borbély több évi beható tanulmányának eredménye volt e a felolvasás, szépen, egészen eredeti felfogásban kidolgozva. Felolvasásában érdekes összehasonlítást tesz Jézus tanainak egyes tételei s Petőfi tropusai között. Párhuzamban ezekkel rá mutat a görög és a római költészet egyes helyeire, munkájában nem kurtította ki figyelmét Renán és

haza mehetsz; maga pedig Stebbing, ne háborgasson; és mondja meg Sir Bryánnak, hogy jó éjszakát kívánok! — És ekkor Champneys kisasszony haza ment.

— Jól van! — jegyzi meg Sir Bryán. Közönmő Stebbing. Miután anyám nem kívánja, hogy háborgassuk, ismét kimehetek a házról; — de nem fogok hosszasan künt maradni.

Stebbing eltávozik, s az első dolog amit a fiatal gazdája tesz az, hogy a dolgozó szobájába menjen, s a Dorka karpereczét megnézze. A fiókjában találja. A kezeiben forgatja, a tulajdonosára gondol, aztán kinyitja a zárját, s gépiesen bezárja. A kapocs olyan rugóval van készítve, hogy midőn be van zárva, egy kis domborodásan kívül semmi nyoma sincsen. Bryán bámulja a zár ügyes szerkezetét, s jól megvizsgálja.

Epen vissza akarja tenni a karpereczet s a fiókot bezárni, midőn az ékszer nyitját éles csattanással bezárva észbe jut, hogy rendkívüli erős és biztos zárja van.

Természetes, hogy egy ilyen drága ékszer megkivánja ezt az elővigyázatot. — De hirtelen a ma délután Dorkához intézett kérdésére is vissza emlékezik, és az adott válasza szintén. 'Könnyen járt a zárja?' — kérdezte Stebbing. 'Oh, nagyon könnyen! nagyon könnyen leeshetett a karemről!'

Ez egy meggondolt hazugság volt! De miért? Lángoló arczaal és szerencsétlennek érezve magát teszi vissza a karpereczet, és ismét kimegy a hideg éjszakába a Champneys kisasszony kis kottaga felé. A jó lelket a szegények számára meleg harisnyát kötve találja, midőn ötlet bejelenik, Szalome félre veti munkáját s élénken kérdezi:

— Nos, hogy van az anyád mostan?

— Hogy van az anyám? — ismétli az ifjú. Stebbing azt mondta, hogy jól van. (Folyt. köv.)

Simén könyve sem. Az egy óráig tartó olvasás a közönség figyelmét és érdeklődését mindvégig lekötötte s felolvasás után a hosszasan megélejezték.

Felolvasás után Albert János unitárius lelkész az egyház és iskola nevében elismerését nyilatkoztatta Borbély György tanárnak a mélyreható és széleskörű tanulmányai, mely tanulságos és szép dolgozat. Az ünnepély ezzel, mely d. e. 11 órakor vette kezdetét, déli fél 1 órakor véget ért.

József főherczeg nálunk.

Ma este 10 óra 36 perczkor érkezett Kolozsvár falai közé József főherczeg a magyar honvédség főparancsnoka. A főherczeg kíséretével együtt Brassófelől érkeztek, a sz. gyorsvonattal. A színházi közönség még ideje lesz a főherczeg fogadtatását bevonulását megsemlélni. Az egész város közönsége örömben van a felett, hogy a magyarokkal együtt érző rokonszenves főherczeg két napot fog falaink között tölteni. Lobogók lengenek máris mindenfelé az utcákon, fényes világításra készül minden lakos minden lakó a holnapi napra.

Közvetlen nyilatkozása ez a tisztelőnek, a szeretetnek, melylyel közönségünk főherczeg iránt viseltetik. Együtt érezve közönséggel mondjunk mi is a ma este kezdő magyar főherczegnek igaz szívből: hogy: Isten hozott!

A fogadtatási és egyéb részletekre vonatkozólag a következőket közöljük.

A főherczeg egyáltalán nem szereti a ceremóniákat. Betiltja mindenütt a parádé fogadtatásokat is; miután azonban azt meg sem lehet tiltani, hogy őt ne szeressék a szeretetnek valami alakban kifejezést adjanak, ennél fogva a mai fogadtatás mégis impozáns és ünnepélyes lesz.

A pályaházhoz vezető utcák házainakban ki lesznek világítva.

A pályaház díszítését a színházi festő vezeti. Igen nagy számú székér cseregalma szállítottak ma kora reggeltől kezdve a város fogait, melyből a színház udvarán szorgalmasan fonják zöld füzereket, mikkel kívül belül ékítve lesz a pályaház.

Az érkezésnél Kolozsvár város és Kolozs megye főispánja gr. Beldi Ákos, a polgármesterrel és a városi tanácsal fogadják a főherczegét. Kivonulnak tisztelegni a honvédség és a közös hadseregbeli küldöttségek is. A kolozsvári önkéntes tűzoltóság vezetése alatt teljes díszben kivonul a kolozsvári és kolozsmonostori önkéntes tűzoltóság, a kolozsvári fitanító képző intézeti és a dohánygyári tűzoltó csapat is a kolozsvári tűzoltóság zenekarával. Tekintettel az esti időre a kivonult tűzoltóság hatalmas lángot adó tűzoltó fákllyakkal vonul ki.

A főherczeg lakása a Belhid utcában a Hungaria vendéglőben lesz. A vendéglő berendezését a főherczeg és kísérete számára már napokkal ezelőtt megkezdették.

Szerenádval készülnek a főherczeg megünnepelni a kolozsvári cigány muzsikások. Ezek olyan veszekedett jó kedvtárak vannak annak az öröme, hogy szeretett főpatronusokat színör színpad megláthatják Kolozsváron, hogy uton utfélen, utcán főtérn mind hegedűvel sátralnak, próbákat tartanak tanácskoznak, hogy hogy lehessen népecsébbé sebbé és hatásosabbá tenni a tervbe vett szerenád, mely alatt képe hegedű szóban mind annyian szeretnék kifejezni azt, hogy ők pátronus főherczegüket mily igazán és tisztá szívből szeretik.

Világítás lesz holnap este a főherczeg tiszteletére. Kolozsvár városának minden főutcájára fényesen ki lesz világítva. Díszvilágítást rendez a katonaság is a fellegrábnak. A muzeumkertben levő vegytani intézet, a sétatéri tó valószínűleg villanyvilágítással lesz világítva.

Színházi díszelbádás rendezték holnap este a főherczeg tiszteletére. A színház két páholyát, az 5-ös és 6-os számú egygyé fogják venni, bársonnyal vonják be, a főherczeg részére, kísérete részére a többi páholyok egyrészt fentartják. A színházban a Píros bugyelláris I. felvonását adják Kári Klára fellépése mellett, s a Czigánybáró I. felvonását Örley Flóra szereplésével. A színház igazgatósága testületileg fog tisztelegni a főherczegnél és megkéri a megjelenésére.

Az a leány.

Angolból fordította: Árnica.

XXXI.

(Folytatás.)

(80)

Tudod édesem, a szindarabban levő szerelmes kénytelen volna azt mondani — 'Mit jelent ez a titkos egyetértés az én Rozalbám és azon gazember között?' Szeretném tudni, hogy Ffoliott Bryán miért ne lehetne gyanakodó?

Édes kisasszonyom, ezen nincs mit nevetni.

— Én nem nevetek hanem sírok válaszolja Dorka.

Ezt a nő személyt kit elhatározta? védelmedbe venni folytatja Barrable ur még sokkal komolyabb hangon miért nem szolítod fel hogy ostoba titoktartási ígéretedről mentessen fel?

— Én soha sem mondtam, hogy asszony! kiáltja Dorka hirtelen felébre.

— De én tudok gyanítani, és azt gondolom hogy eltaláltam — válaszolja Barrable ur nevetve.

Barrable ur!

Soh'se ijedj meg olyan nagyon. Én nem említek neveket. Ne légy túlságos finom — ennyi az egész. Bizonyosan Glórának valami osztobasága vagy a Dik urfié mi?

Dorka mosolyog.

— Csak annyit akarok mondani folytatja Barrable ur némi megelégedéssel hogy a fiatal embered fejét nem kívánom többé a hajánál fogva megrázni. Gondolatomban megveregettem a vállát. — Ó nagyon titkolmas. Te érdemeléd meg, hogy jól megrázzalak.

— Barrable ur, én —

Szeretné a tanácsomat hallani? — Akár szeretné akár nem ime itt van. Mond

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 26.

— Az Erd. Irod. Társaságban

nemely felolvasott közleményt a fővárosi lapok előbb hoznak, mint a hogy azt Kolozsváron felolvasnak. Ez azért kár, mert a társaság iránt elsősorban az erdélyi közönség érdeklődik a kiséri rokonszenvével. Nekünk különösen az ellen észrevételünk, ha az irók közleményei a budapesti lapokban is megjelennek; az erdélyi közönség érdekében, melyek mindenike budapesti lapot nem járát s a társaság jól felfogott érdekében azonban szükségesnek tartjuk azt, — hogy felolvasás előtt semmi esetre se jelenjenek meg a közlemények s hogy a budapesti lapokban egy időben közöltesse a kolozsvári lapokkal. A Szabó Károlyról szóló emlékbeszédet, tegnapi igéretünk dacára ma nem közölhetjük, miután a fővárosi lapokban már vasárnap reggel, tehát még a felolvasás előtt megjelent.

— Prielle Kornelia

csütörtökön fog fellépni harmadszor a nyári színházban. Ez alkalommal „Egy párisi regény” című darab fog színré kerülni. Prielle Kornéliának ez lesz az utolsó fellépése.

— Jégész. Ma d. u. fél 3 órakor

hatalmas jégész hult le városunkban. Kezdetben csak szárazon hultak a jégek, később esővel vegyest, mely alkalommal a zápor csak úgy ömlött lefelé. Az egész zivatar alig 5 perczig tartott s azután az ég ismét kiderült, mint bennünket értesítettek Tordán tegnap este volt órási jégész, mely nagy darab területen elverte a határ zöldeit termésként. Nálunk ugyan ez időben szintén volt zápor, jégből azonban csak közbe közbe hult egy-egy szem.

— A kolozsvári Zenetársaság

külső tervezett zene-estélye, közbejött rendkívüli akadályok miatt csütörtökön d. u. 5 órára halasztatik, mely körülményről a t. zenepártoló közönséget e helyen is értesíteni kívánja a Zenetársaság titkársága.

— A hus árát 50 krról 48 krra

szállították le a mézárások, de csak a szecshenyi téren. Örömmel írjuk ezt az öröndetes hírt, ámbar azt még szívesebben írjuk ha 10 krral szállítanak le az összes kolozsvári mézárások a hus árát. Hisz így is volna minden kilón akkora perczent, a mely e mesteriséget elég jövedelmezővé tegye.

— Tordai sósfürdő megnyitása.

A Torda városa által fenntartott aknai sósfürdő vasárnap délután zeneszóval ünneppélyesen megnyitották. A megnyitásra Tordaváros közönsége gyalog és kocsikra csak úgy özönlött ki, hamarosan elfoglalták az összes kabinokat és vidáman lubizoltak a sós gyógypocolyokban, melyek fekének helyenként gyógyhatású kék iszap van. A fürdő jód és gazdag sótartalma, kiválóan alkalmas hullases, csúdos és köszvénybántalmak gyógyítására. E sósfürdőre nézve érdekes felmenteni, hogy egy ízben egy tordai gazdag örményasszony felutazott Bécsbe egy híres orvoshoz, hogy írjon szert súlyos betegsége ellen. Az orvos azt tanácsolta, menjen Tordára, van ott egy kitűnő gyógypocolya, meg is magyarázta, hogy a sok közül melyik, az biztosan kigyógyítja betegségedből. Az asszony, miután végig hallgatta, kirukkolt vele, „hiszen én instálom éppen tordai vagyok.” Na lássa! lón a szűkszávu orvos felelete. — A sósfürdő úgy van berendezve, hogy az kevés számú idegenből oda szálló betegeket is elszállíthat. Van rendes fürdőorvos is. Kellő reklam mellett s gondosabb berendezéssel, sok betegnek nyújtana e fürdő gyógyulást, a tordaiaknak pedig piczulakat. Csakhogy mindezek megtételére ember kelene az ügy élére. A fürdőhöz vezető utat is észszerű volna özönvíz előtti állapotából egy kissé kiköszítenni, hogy ne a kocsikból zökkenjenek ki a hegyre fel s a hegyről le a kocsikázók. Az út ugyanis egy dombon vezet fel, s a másik oldalon le; e dombot az út szélességében aránylag nem sok költséggel le lehetne vágni, oldalait talajkötő fák és cserjékkel beültetni s így kényelmesebb is, kellemesebb is volna az a kilométer út, melyet a várostól a fürdőig az ember megtesz.

— Női kézi munka-kiallítás

rendeztek Nagy-Enyeden, br. Kemény Kálmán védnöksége alatt. Nagyenyed városában nemes czélu mozgalom — ez ideig — hajótörést még nem szenvedett soha, — de nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy egyetlen mozgalom sem keltett nagyobb és általánosab érdeklődést, mint éppen ez a kézi munka-kiallítás. Minden egyes tényező teljesen alkalmas volt arra, hogy az elért siker a legfokozottabb várakozást is felülmúlja. A kiallítás csak szűk körre akarták szorítani, de a női közönség buzgalma az ellenkezőt eredményezte, — úgy annyira, hogy a városház tanácskozó nagyerme és a főjegyzői hivatalos helyiség teljesen rakva volt, a Kolozsvárról, Pozsonyból, Nagyszebenből, Hegyaljáról, Gyulafehérvárról, Marosujvárról és más helységekről beküldött szebbnél szebb női díszmunkákkal. Az oroszán rész azonban — a dolog természeté szerint — az ipartanfolyammal egybekötött polgári leányiskola növendékeinek jutott; a nagy terem hason-felét az általuk készített női kézi munkák foglalták el. És e munkák jó nagy részénél a nemesen fejlett izlés és kézi ügyesség oly meglepő jeleivel találkozunk, hogy nem tudtuk, vajjon a tanítványokat dícsér-

júk-e inkább, vagy a tanítónőt, ki tanítványait pár évi ittléte óta ily sokra vitte. Igen érdekes részét tették a kiallított munkáknak a nagyenyedi református egyház ur-asztalának arany és selyem fonallal himzett drága és régi terítői, köztük különösen egy 1681-lől, a másik pedig 1726-ból. — Feltűnést kellettek a női iparskola tanulói által készített domborművelű bútortárcák és albumok is, melyekről a kiallításon megjelent Róth Károly budapesti iparkamarai elnök nagy dícsérettel szólt, kiemelve az egyszerű nemes izlést, mely a kiallítás tárgyain mindenütt látszik. A kiallított és eladásra szánt munkák közül igen sok kelt el, jó pénzem, egy jelentékeny rész pedig körülbelül 220 darab kisorsoltatott és kitomboláztatott. Az összes bevétel úgy hiszik megközelítette az ezer forintot. De a nagy anyagi haszonnal sokkal nagyobb az erkölcsi. E kiallítás fokozta a munkakedvet, nevelte a nemes ambíciót, oszlatta az előítéletet; leánygyermekünk most megtanulják nem szégyenleni a munkát s majd egykor belátandják, hogy állandó élvezetet minden korban egyedül a munka ad.

— A siketnőmák intézetének

szelvényes gyűjtés gyanánt a bozovicsi főszolgabírói hivatal 5 frt 20 kr. a kaposvári főszolgabírói hivatal 9 frt, a mátészalkai főszolgabírói hivatal 3 frt, a némethházi főszolgabírói hivatal 64 kr. az oravicai főszolgabírói hivatal 1 frt, a csornai főszolgabírói hivatal 21 frt. 90 kr. a kapuvári főszolgabírói hivatal 9 frt, a mezőkeresztesi főszolgabírói hivatal 30 frt, a dettai főszolgabírói hivatal 1 frt, a sepsi-szent-györgyi főszolgabírói hivatal 2 frt, a paksi főszolgabírói hivatal 5 frt, a kisúca ujhelyi főszolgabírói hivatal 1 frt, adományt küldött. Továbbá Valentini Adolf, kolozsvári gyógytár tulajdonos gyógy-szerek árában 3 frt frt 56 krt adományozott. Az intézet felügyelő bizottsága a nemes szívtű adakozóknak halás köszönetét nyilvánítja.

— Komor, mogorva férfi volt

Orbán, a gazdák utolsó fagyos-szentje a tegnapi napon, a midőn becses nevenapját tartotta. Reggel még tiszta idő, délben szintén, a hőmérő 21-et mutatott, fagyfolt tehát félni nem volt ok. Azonban délután beborult, haragos villámoktól lövelt és sűrű cseppekben öntötte az esőt, öröme a gazdáknak, a kik most tisztelik, becstlik, habár komor, mogorva férfi is volt Orbán.

— Edison és az ember tragé-

diája. New-Yorkból írják, hogy egy Amerikában élő magyarországi származásu ur több részletet magyarázott el a híres feltalálónak az „Ember tragédiájából.” Madách e kiváló művének szépségei úgy meglepték a jeles feltalálót s Magyarországi irodalma iránt olyan lelkesedésbe hozták, hogy elhatározta nyelvének annyira megtanulni, hogy az Ember tragédiáját lefordíthassa, melyet ő maga akar Amerikában színré hozatni még pedig saját eredeti találmányaival érdekesebb és hatásosabbá téve a világhírt költői alkotást. Nevezetesen az első képen, hol a menyboltozat és a paradicsom szerepel, szándékozik több rendbeli találmányát értékesíteni. A Londonban játszó jelenetben, a szöveg azt a részét, a hol a Lucifer által ajándékozott ékszer a kép előtt kigyóvá változik, egy új találmányával hasonlóképp szemléltetendő szándékozik tenni.

— Repülő hidakat kért a közönség egy ízben és sürgettük mi is több ízben a belkőzép, szentegyház és a belmagyar utcák végére. A polgármester, a tanács, a városgazda, mindenképpen és minden hangon fellett erre kérve. Az eredmény most is csak az, hogy a tegnapi nagy eső miatt az átjárók a színházba vagy a főterre igyekvő közönség nem tudott a trencsintérről a megéredt esőtől megáradt patakon átvégődni. Miután ezek a hidak a városnak alig pár frtjába kerülhetnek s miután többszöri kérés és figyelmeztetésre sem készítették el, most már igazán gondolkodni kezdünk, a felett, mint vélekedhetnek odaát, hogy a tanács van-e a közönséget vagy a közönség van a polgármesterért, a város gazdáért és a tanácsért?

— Ekébe fogott munkások czim alatt közöltük tegnap a budapesti lapok nyomán egy hírt melyben az volt elmondva, hogy Almásy gróf uradalának gazdaságizjai emberekkel szántatnak. Mint magán uton minket értesítettek, az egész hír a légből kapott valótárságot tartalmaz.

— A brassói magyar kaszinó

ez évi közgyűlésén örökös tiszteletbeli elnökévé választotta gróf Bethlen András földmívelésügyi minisztert. A megválasztásról szóló díszoklevelet László Gerő, a kaszinó igazgatója vezetése alatt hét tagu küldöttség nyújtotta át a miniszternek. A küldöttség vezetője meleg szavakkal emlékeztet meg gróf Bethlen András brassói főispánágáról és ennek emlékeül ajánlotta fel a remekművű ezüsttel átszőtt bársony tokba helyezett díszoklevelet, a melynek művészi kivitele Brassó iparát dícséri. A miniszter meghatóttan köszönte meg a kitüntetést, a melyet már azért is kiváló örömmel fogad, mert a díszes mű az ő szeretett Brassó városában készült.

A kölcsönös barátság öregbítésé végett a miniszter olajfestésű arcképét ajánlotta fel a kaszinónak. A miniszter végül hosszasan társalgott a küldöttség tagjaival. Kérdezősködve tőlük Brassó megye ügyeiről, nevezetesen a helyi érdekű gőzvasut kiépítéséről, a szépitő egyesület tevékenységéről stb. Szívélyes kézsorítással búcsúzott a miniszter a küldöttségtől, a melynek Verzár István, László Gerő nagykereskedők, Szentpéteri János tanár, Nagy Gyula erdőfelügyelő és Tompa Sándor voltak a tagjai.

— A képviselőház közlekedés-ügyi bizottsága megalkult. Elnökké Níkolics Fedor bárót, jegyzővé pedig Neményi Ambrust választották meg.

— A Petőfi-társaság vasárnap felolvasó ülését Palágyi Menyhért, rendes tag, Madáchról tartott felolvasást. Utána Névy László rendes tag mutatta be Forray Rezső vendégnek „Hátfiz lantja” című költeményét, majd pedig a saját költeményét, mely szatírája a társadalmi viszonyoknak. Végül Szabóné Nogál Jankának „Az akácfa” című elbeszélését olvasta fel Komócsy József.

— A szamosújvári „dal-zene-egylet” saját pénztára javára szombaton, 1891. évi május hó 30-án a sétatéri arénában, kedvezőtlen idő esetén a városi vígadó termében zártkörű nyári táncmulatságot — rendez.

— Egy püspök balesete. Mihályi Viktor gör. kath. lugasi püspök, f. hó 24-én Canonica vizitációt végeztet Alsó-Szilvás községében s menet a községtől fél km. nyire a kocsi ügyetlensége következtében hintója felfordult. A püspök és kísérő személyzete jelentéktelen sérülést szenvedtek.

— A szilágy-csehi állami iskola ügye rendezve van, — a mint tudósítónk értesít. — A legújabb minis. rendelet szerint az épületnek 1892. szept. 1-ére készsen kell lenni. — Csakhogy újabb tervezet van a klatásba helyezve, ez pedig a rendelkezésre álló idő nagyrészt felemésztheti; már pedig minél később tartatik meg az árlejtés, annál kevesebb ideje marad a vállalkozónak a helyiség felépítésére: így lesz aztán az idő pénzrel megfizetve, mert kö- és faanyagot más helyről kellvén szállítani — idő múltával — annál kedvezőtlenebb s kevesebb százalékos ajánlatok lesznek tehetőek.

— Boránd — báró Brand. Szegény Boránd Gyuláról, a népszínház korán elhunyt jeles tagjáról (kinek elhunytát még csak fekete zászló se jelezte a népszínház homlokzatán) minden vidéki lap legnagyobb részét és rokonszenv hangján emlékszik meg nem is csoda mert hiszen józsu játékát és derűt keltő humorát jóformán az egész ország ismerte. A „Fünfkirchner Ztg.” Boránd családijáról megjegyzi, hogy atyja — a debreczeni színház most is élő főgépése — a báró Brand régi német nemesi család utolsó sarja, a báró címet már negyven év előtt letette és nevét Borándra magyarosította.

— Borzasztó halál. Balincson (Krássó Szőrényegye) a mult heten megrendítő szerencsétlenség történt. Divald főerdész neje kerti teendőikkel foglalatkodott s két éves kis leánykaja körülötte játszott. A gyermek kis idő múlva a kert félre eső részébe ment s távozásközben bucsut intett anyjának: „Pá, pá mama; én elmegyek meszele!” Az anyja enyelegve viszonzotta: „Pá, pá, kicsikém; — miközben tovább gyomlált. Később az apa is a kertbe ment s utána nézett gyermekének, de legnagyobb rémületre nem találta sehol. Miután már mindent felkutattak, az utolsó pillanatban a trágyagödör felé mentek. Ott aztán megtalálták a szerencsétlen gyermeket, ki már végonyaglásban volt. Mire kivették, megfult. Egy fölbíllent székavéglől esett a szintültig tele gödörbe a szegény gyermek. A szerencsétlen család iránt nagy a részvét.

— Gyája maradt. Belgrádi hír szerint Risztics regens elnöklete alatt vasárnap tartott minisztertanács elhatározta, hogy Gyája belügyminiszter lemondását nem fogadja el. A minisztertanács konstatálta, hogy a belügyminiszter Natália királyné kiutasításánál hibát nem követett el. A regenség teljes bizalommal viseltetik Gyája irányában, Risztics meg is bízta Pasics miniszterelnököt, hogy a tanácsban jelen nem volt belügyminiszternek a korona bizalmát fejezze ki.

A bécsi Derby.

Már napok óta lázas izgatottságban tartotta a sportkörököt a bécsi löverségek vasárnap legérdekesebb napja. Kiváncsian várta mindenki hogy melyik ló fogja elvinni az osztrák Derby kék szallagját, a 30,000 frtos nagy díjjal együtt.

Alig volt számbavehető sportsman, ki csaknem teljes biztossággal ne állította volna hogy a futók közül csak három ló: „Péter”, a graditzi porosz kir. ménes híres lova, „Mac Intosh” és „Giesshübler”, Rothschild Náthán 70,000 fortos lova jöhetnek számba.

Síme a számba sem vett Achilles, Üchtritz Zsigmond bálo lova vitte el a favoritok elől a nagy Derbyt és a híres Péter Mac Intosh és Giesshübler még csak helyet sem tudtak maguknak szorítani.

A főversenyről a következő tudósítást adhatjuk.

A szokásos séta után a lovak a start-hoz mentek, miközben egy kiváló sportman azt kérdezte a brazanazi hercegtől: „Fenség mennyire becsüli ezt a tiz lovat?” „Egy millióra” volt a herceg egyszerű válasza. És ezzel nem is mondott sokat. Nem lett volna a futam lefolyása előtt őszeg melyért a porosz kir. főménes „Péter”-jét odaadtá volna.

A másodszori jelnél a lovak egyszerre ugrottak el, a start sikerült. A közönség leirhatlan izgatottság veszt erőt. A mezőnyt „Vico” vezeti, melyet mintegy két hossz választ el az őt követő „Giesshübler”-től, azonban folyton „Vico”, van elől.

Az 1600 m. pályánál némi változás áll

be. A vezető ló ki van fáradvá és „Giesshübler” vezet tovább „Péter” nyomában. Ilyen marad a kép a 900 méterig. Itt „Giesshübler” is hátra esik és „Péter” színeit látjuk elől.

A német ló azonban csakhamar megelégeli és bár Springer Gusztáv barna színei jutnak „Dragonier”-en előre. A közönség e közben nagy izgalom veszt erőt. — Látszik, hogy a favorit „Péter” meg van verve, ugyszintén Rothschild lova is.

Mindenki „Dragonier”-t gondolja nyerőnek, midőn annak lovassa a távoszlop előtt visszanéz és e pillanatban száguld elő a hát-tól Smith által lovagolt és báró Üchtritz tulajdonát képező „Achilles II.” és a legnagyobb meglepetést szerezve három hosszal érkezik be könnyen elsőnek.

Második lett „Dragonier”, harmadik pedig az „utolsó pillanatban előre tört „Crossbow”. Negyedik „Mac Intosh”, utána pedig a többi hat, simán feltartva.

Nagymama.

— Vigjáték 3 felvonásban Irta Csiky Gergely. —

Utóbbi időben a fővárosi kritika sokat csipkedte Csiky Gergelyt, ezt a legterméke-nyebb magyar drámaíró. Nehány darabjával szinte ki is érdemelte a kritikusok haragját, mert igazán szölvá az épen oly tehetséges, mint termékeny író, néhány gyöngye „darabot is írt, a melyek sehoggy sem álltak ki, még ez elnézőbb kritika tájpróbáját se.

Csikyt valószínűleg bosszantotta a sok „lerantás”. Megálljatok — gondolt jó Csiky Gergely — majd írok egyet olyand, amiért ismét felfogtok magasztalni. És Csiky elég okos volt ahoz, hogy egyszerre két irányban terjessze ki figyelmét sikere érdekében. Először is írt egy jó vigjátékot; másodszor írta ezt a jó vigjátékot Prielle Cornéliának.

A „Nagymama” Prielle Cornelia kezében egyszerre hódította meg a fővárosban a publikumot és kritikusokat. A szigorú kritikát író tollak egyszerre lágyan, simán dicserték a termékeny író tehetségét és a „Nagymama” ma már diadalmas körutra kelt szép Magyarországon.

A darab meséje elég egyszerű és világos történet s dacára, hogy a könnyebb fajta vigjátékokhoz tartozik egy kis romantikus elemet sem nélkülöz.

Van benne eltévedt fia, ki öngyilkos lesz, hátra hagyott gyermekére rátalál a jó szívű nagymama. A nagymama feltalálja régi kedvesét is, kinek egyik rokona épen a feltalált unokába szerelmes; végre a nagy közös boldogság stb.

Azokat az eseményeket, melyek a nézők előtt folynak le, egy kis história előzi meg. Szerémi grófnak — ki szíve válsztása ellen ment férjhez — két fia született, a kik közül az egyik valami bécsi ballerinába szeretett bele, kitől egy leánya született. E leánykának anyja meghal, atyja öngyilkos lesz s ő maga egy nevelő intézetbe kerül, melynek Szerémi grófné — a nagymama — a véd-asszonya. Itt kezdődik a szinpad története s a nagymama itt ismeri fel unokáját egy rendkívül szépen poétikusan megírt jelenetben. Ámde már a nagymama előtt ismerte és szerette a kis Mártát Szerémi Ernő gr., a nagymama másik unokája, a ki azon ürügy alatt, hogy ő francia nyelvmester, szintén a nevelő intézetbe került. A turpisság felfedeztetik és a nagymamának most minden vágya az, hogy az unokákat egyesítse. Ekkor aztán kistól, hogy Mártá nem Ernőt hanem Kálmánt, Örkényi báró rokonát szereti.

Ez az Örkényi báró pedig nem más, mint a nagymama fiatalkori ideálja, kitől atyja szigora elszakította. E közben a jó nagymama azt is megsejti, hogy az ő kedves Ernő unokája sem sokat túri a fejét Mártá után, hanem Örkényi másik rokonát Piroskát szereti inkább. Megidézi hát a vén katonás Örkényt s egy kis értelmes reminiscencia után szépen összeadják a párokat.

Hanem ennek a darabnak a színét, az izét, a kellemességét csak a Prielle Cornelia művésze adja meg igazán.

Ez a nagymamák fejedelme, a ki gyakran egy mozdulatának, szavának egyetlen árnyalatával annyit mond, annyit tár a nézők elől, hogy más a szavak árjával sem bírni kifejezni. Prielle Cornelia igazán bevégzett művészettel mutatta be a nagymamát, s hatalmas tehetsége, mintha csak a környezetére is átragadt volna, mert valamennyien kitűnően álltak meg helyüket.

Különben a darab epizód alakjai is pompásan találának a nagymama kedves környezetébe. A Krasznainé öreg gazdasszonya, a Szathmáry nyug. tábori lelkésze az ő tótos, vagy palócós, vagy isten tudja miféle tájzólásával, a Megyeri prefosszora és a Hunyadi Margit rokkant kisasszonya — mind kitűnő alak, melyet ügyesen, mulatságosan alakítottak mindannyian.

Mártát — a nagymama kedvenc unokáját K. Gerő Lina asszony személyesítette sok művészi erővel; a nyugalmazott Örkényi

ezredesben Szentgyörgyi jutott egy jó alakhoz, mely egészen talál művészi egyéniségehez.

Dicsőretilt említjük fel Ivánfit, aztán Balla Kálmánt, ki Ernő szerepében figyelemre méltó haladásról tett bizonyosságot. Tegnap a szakadó zápor sokakat visszatartott a színházról, mindazonáltal nagy közönség nézte végig az előadást. A darabot ma ismétlik és bizonyára telt ház előtt.

(t. p.)

Jósika Miklós.

A kiváló magyar regényíró születési házának emléktáblával való ellátása iránt indított mozgalmat Tordán a megye és a város fejlődési munkáiban kiváló tevékenységgel részt vevő férfa Kövendi Weress Sándor az „Aranyos vidék” szerkesztője. Az emléktábla elkészítésére kevés híjjal már egybe is gyűjtötték a szükséges összeget. Egy két jöteknyszélu mulatság még erre a célra, esetleg egy pár gyűjtőiven való adakozás, és a tábla létesíthet.

Elismeréssel jegyezzük ezt fel, mint az őszinte kegyelet nyilvánvaló jelét regényirodalmunkban uttörő jelesünk iránt.

A háza vonatkozólag van azonban egy pár megjegyzésünk. A földszintes ház Torda főtéren emeletes paloták szomszédságában szerénykedik ríktó pirosa meszelve. Falán ajtó van vágva, fölibe felirat helyezve és benne herbécs huszt mérnek a jámbor tordai polgároknak. Nem tudjuk, ki a tulajdonosa annak a háznak, de azt hisszük, hogy ez a tekintélyes és minden körben köztisztelőnek örvendő b. Jósika család tagjai tudtán kívül történik.

Bizonyára ha a br. Jósikák tudomására jut ez a körülmény, intézkedni fognak, hogy nagyobb kegyelet tanusítassék annak a férfúnak születési háza iránt, a ki vértükből való vér a kinek emléké egy egész nemzet szeretete veszi körül. Az a ház nem arra való, hogy abban herbécs huszt mérjenek, hanem az a ház arra való, hogyha használják valamire, hát kulturális célokra használják.

Belehetne rendezni könyvtárnak, lehetne ottan tartani tanári, tanítói gyűléseket, semmi esetre sem illő azonban, hogy huszt mérjenek, abban az épületben, a melyet a kegyelet emléktáblával készült kiemeli emlékére annak a nagy férfúnak, a ki ott született.

Óhajtjuk, hogy a b. Jósika család tagjai tudomást vegyenek az állapotokról, melyeknek megváltoztatása mind családi, mind nemzet kegyeletből, hogy feltétlenül szükséges, az minden kérdésen kívül áll.

Kolozsvári kalauz.

I. Látni valók: Erdélyi Múzeum (Múzeum utca) növény és állattár nyitva vasárnap 12-1 óráig. Ásvány, régiség és éremtár egyetemi épületben vasár és ünnepeken nyitva d. e. 9-1 óráig. Egyetemi és erd. múzeumi könyvtár egyetemi épületben, nyitva délelőtt 9-12 óráig. Déltűn 4-6 óráig és vasárnapot kivéve. Technológiai iparmúzeum (Főter) csüt. vasárnap d. e. 9-12 óráig. Tornaavoda épület (Széchenyi téri Torna órák: d. e. 9-12 óráig. Labda társaság 6 és fél 8 óráig. Tűzoltó lakatanya (Postakert utca) tűzi óltó torony reggel 8-6 óráig szemléltethet meg Kolozsvári dohánnyágy (Külmagyar utca) pöntek és szombat napot kivéve naponta 6-12 óráig d. u. fél 2 től fél 6 ig meglekinthető.

Mulatságok: Majálisok a lövöldében: május 26 a gazdászoknak, 27 én az unit gymnasiumnak, 28-án a reformátusoknak a zöldbén, 30-án a r. k. gymnasiumnak az iparos ifjaknak a Hőjában és Választalon. jun. 6, a kol. dalkörnek a zöldbén.

Zene d. u. 5 től kedden, pénteken, vasárnap a sétatéren.

Nyári színház: Kedden Prielle Kornelia fellép-tével a Nagy mama. Szerdán József főherceg tiszteletére díszelőadás Píros bugyellári I. felv. Csizánybáró I. felv. Csütörtök Prielle Kornelia utolsó fellépése „Egy párisi regény.”

Kolozsvári vasuti közlekedés.

Indulás:		Érkezés:	
Budapest	gy. 5 30	K. Kapus	sz. 4 53
Predeal	gy. 6 12	Budapest	gy. 6 02
Budapest	sz. 8 30	Budapest	sz. 7 04
Brassó	v. 8 30	Predeal	sz. 8 02
Csucsá	gy. t. 12 20	Brassó	v. 5 23
Budapest	sz. 6 05	Budapest	sz. 7 39
Predeal	sz. 7 54	Budapest	gy. 10 35
Budapest	gy. 10 48	Predeal	gy. 10 36
K. Kapus	sz. 11 32	Besztercze	sz. 5 16
Besztercze	sz. 7 28	Dez	v. 7 00
Dez	v. 6 20		

A vastag számok az üjeli időt jelentik. Hőmérsék: d. u. 2 órakor az árnyékban R. szerint 18 fok; időjárás változó; zivataros, esős.

Felfolás szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

A falmű év június 1-én esedékes 5%, magyar papíráradék zselvényeket már e hó 20-tól díjmentesen minden levonás nélkül beváltja.

A regale-papírokat az esedékes kamatok teljes felszámításával legmagasabb árban fizeti.

HUTFLESZ KÁROLY,
Kolozsvárt

447 (6-6)

H I R D E T É S E K.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőimnek s a nagyérd. közönségnek szíves tudomására juttatni, miszerint eddig Fötér 18. szám alatt több év óta fennálló

FÉRFI-SZABÓ ÜZLETEMET

ugyancsak

Fötér 3-ik szám alá helyeztem át.

S hogy ezen most teljesen újból felszerelt üzletemet a legkittünb bel- és kül forrásokból személyesen beszerzett legdivatosabb Honi-, Angol és Francia kelmékkel láttam el.

A szíves pártfogásért esedezve

alázatos szolgálja

Kolozsavart, ápril hó.

KOTTAI JÁNOS,

400. (14-20)

férfi-szabó.

6-8 ezer forint forgalmu

GYÓGYSZERTÁRT

keresek haszonbérbe.

Ajánlatok „Bérlo” czim alatt a kiadó-hivatalba kéretnek.

524. (2-3)

Öltönynek való szövetek.

PERUVIEN és DOSKING

a magas Clerus számára.

Szabályszerűen előírt szövetek

hivatalnokok, veteránok, tüzoltok, tornászok és lörés cselédek számára.

Legfinomabb szövetek

billiárd- és más játéko-asztalok részére, ezen kívül vízmentes

VADÁSZOLTÖZÉKNEK.

Uraó plaidok 4-12 forinttól kezdve

a legkittünb és legartósabb szövetekből.

STIKAROVSKY JÁNOS

gyári raktár BRÜNNEN.

Minták bérmentve. Minta-kártyák a szabó mester uraknak bérmentetlenül. Utánvételi küldemények 10 frton felül bérmentve.

Állandó posztóraktárom értéke meghaladja a 200,000 frton, s így magától értetődik, hogy egy ily nagy világhíretnél sok szövet maradék marad, mit kénytelen vagyok az előállítás öszegnél jóval olcsóbban elvcsétegetni. Minden józan gondolkodó ember beláthatja, hogy ily kis maradékokból minta nem küldhető, mert néhány száz minta-darabka megrendelése által ezen maradékokból semmi sem maradna és ezek szerint valóóság szédélés, ha posztó-czégnek maradék-mintákat hirdetnek és ily esetekben minta darabok magáról a végről és nem maradékokból vannak levágva és az ilyen eljárás csúlja könnyen érthető.

Oly maradékok, melyek nem tetszenek, kicserélhetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Levelezések német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven elfogadtnak.

148. (24-24)

Orvosi bizonylatok

„MARGIT”

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS”

Elnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkatrészeinek szerencsés ösz-szetétele kevés szabad szénas, és gazdag, félig kötött szénasv tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. 70 hatásnak találta a légtut. és gyomorváltkható hurotos bántalmait. A Seltersi-Rókus, Vichy stb. vizektől különböző csekélyebb szabad-szénasv tartalmú fogva a szét vizeknek lehetőségnél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a széna-vány-dusabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója: Kiválóan jó hatásnak bizonyult a légző, emésztő és vizelelő szervek hurotos bántalmait olyannyira, hogy jelenleg rokonalkatu más asványvíz-kórházunkban alig rendeltek. — csekély szabad szénasv tartal-mán fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyek-ben a seltersi, gleichbergi, gleichbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navrátil Imre egyet. tanár: Torok, gége, légcső- és hörbetegségekben igen jó, kiváló ha-ronkon természetü gyomorváltkható volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége, tüdő, gyomor-víz hólyag idült huroját szüntető o-zlaja.

Ez időszent Európa legelső és leglátogatottabb tudóse-tegek klimatikus gyógyintézetek.

GÖRBERSDORF

a „Margit”-forrás gyógyhatásáról: Sokoldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „a „Mar-

mint a seltersi, gleichbergi, gleichbergi. Elnyös, hogy a beto-gok élvezettel iszaszák s hogy sem bevéve, sem belelegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kéty Lároly egyet. tanár: Légző, emésztő-szervek, hurotos bántalmait jó eredménnyel alkalmaztam, seltersi, gleichbergi, Gleichbergi vizek fölött kisebb szénasv tartalmán fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórház főorvos: Légcső, emésztő- és vizelelő-szervek hurotos bántalmait bátran versenyez a külföldi szikéleges asványví-zekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos: Idült hurotjainak tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyha-tásban teljesen azonos a seltersi, gleichbergi, és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos: Öszetetele és kellemes ízénél fog-va ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotánál.

„Margit”-forrás gyógyvizét alkalmazása által a légtut idült hu-ros bántalmait tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyha-tásban teljesen azonos a seltersi, gleichbergi, és Vichy-vizekkel.

Görbersdorf, 1879. március 18-án.

Dr. R. mplier Tótor.

„MARGIT” borral használva a legeszségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

es. és kir. és szerb kir.
udv. asványvíz-szállí-tónál, Budapest, Er-
szébet-ter S. sz. 11.

Ugyiszlén kapható mind-n gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

324. (5-12)

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRTT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsavart, fő-tér 13. sz. alatt (Báró Wesselényi-házban)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszerűleg bejegyzett czég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet

nyitottam, a következő üzletkörrel:

Értékpapírok, arany- és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása.

Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvevényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítás a külföldre bármely értékben.

Igervények elarusítása.

514. (36-60)

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szíves figyelmébe ajánlani bátorkodom, egyszer-smind kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsavart, mint a felső pénzügyezetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes hely-zetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készség-gel szolgálok minden a banküzlet keretébe vágó felvilágosítással.

Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.

BORSZÉK.

Gyógyfürdő Csikmegyében, 881 méter magasságban, fenyvesek közt.

A fürdőidény megnyílik június hó 1-én.

Közlekedés Szász-Régen utolsó vasuti állomás, hol az érkezőket gyors kocsik várják.

Borszék haladása az elmúlt év óta igen tetemes, 10 szebbnél szebb új nyaraló épült, nemkülönben a fürdők, kutak és sétányokon igen költséges és nagymérvű ujtások eszközöltek.

A fürdő híres vasas savanyuvizei mellett eddig sehol nem létező hideg savanyuviz-fürdőkkel, jól berendezett hideg viz-gyógyintézet-tel, kitűnő vasas láppal és más meleg fürdőkkel rendelkezik. El van látva mindazon kényelmi és szórakoztató kellékekkel, melyekkel egy első rangú nagy fürdőnek birnia kell.

Zenéjét ez évben a híres Balog Bandi kecskeméti cigány ze-nekara fogja szolgáltatni.

A borszéki savanyuviz budapesti és Dunántuli megyék fő- és kizárólagos raktárosa ez idő szerint Édeskuty Lajos, ezen kívül Ma-gyarország minden nevezetesebb helyén raktár van felállítva és meg-rendelhető a következő árákon az alólirt igazgatóságnál:

Borszéki savanyuviz árak.

Szalmahüvelybe csomagolva:

1 üveg 2 Lit.	f. — 18
1 „ 1.4 „	f. — 13
1 „ 1 „	f. — 11
1 „ fél „	f. — 9

Rekeszekbe csomagolva:

50 üveg 1.4 Lit.	f. 6.60
25 „ 1.4 „	f. 3.30
50 „ 1 „	f. 6.10
25 „ 1 „	f. 3.10
50 „ 0.5 „	f. 5.30

454. (5-x)

A borszéki fürdő és üzlet igazgatósága.

Nyomatott Magyar Mihály könyvnyomdájában Kolozsavart, belközén-utca 88. szám.

Iskola Alapítvány - Kolozsavart Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.